

René Kyselý: Archeozoologická problematika eneolitu Čech.

Archeozoologie, jeden z hraničních oborů zoologie obratlovců, je u nás disciplinou – podobně jako jiné aplikační obory - pohříchu poněkud zanedbávanou. Tradičně byla vnímána jako pomocný obor archeologické praxe, jehož zoologické aspekty jsou omezeny na základní osteologická srovnání potřebná k rutinní určovací praxi – obor, jehož tematické vymezení a problémový rozvrh stojí daleko za okrajem zájmu mainstreamových zoologických disciplin či paleontologie. Nepřehlédnutelný vývoj archeozoologie v posledních desetiletích, který pohříchu proběhl mimo naše území, spolu s nápadným nárůstem prestiže přírodovědných disciplin v archeologii, toto tradiční vnímání však velmi radikálně mění. Archeozoologie je dnes jasně svébytným, bouřlivě se rozvíjejícím oborem - to ostatně ukázal i nedávný monumentální kongres v Paříži.

Dnešní řízení, jeho téma i osobnost doktoranda naznačují, že v uvedeném směru lze očekávat žádoucí posun i u nás.

Vyhraněný zájem doktoranda o archeozoologickou problematiku nezlomil ani můj pokus orientovat jej po jeho příchodu na katedru zoologie v roce 1994 na problematiku kvantitativní fenotypové analýzy drobných savců. Na toto téma vypracoval sice kvalitní bakalářskou práci, jeho další působení bylo však již plně soustředěno na témata archeozoologická. Ještě v průběhu magisterského studia nastoupil do Přírodovědného oddělení AU AV ČR a vedle vlastního magisterského projektu velmi efektivně navázal na předchozí sledování, aktivně zahájil zevrubnou revizi materiálu, katalogizaci existující archeozoologické informace z našeho území a bilanční vymezení aktuálních témat příštího výzkumu. Samozřejmým předpokladem tu bylo rutinní zvládnutí technik archeozoologické práce a uvážlivé hledání cest jejich inovace. Právě v těchto směrech se zvláště zřetelně projevíly velmi příznivé osobnostní dispozice doktoranda: mimořádná pečlivost a trpělivost, odpovědnost, vnímavost pro detaily a jejich významné souvislosti a v neposlední řadě kritičnost a hluboký zájem o věcné pozadí zkoumané problematiky. Neudivuje, že již jeho magisterská práce byla ve všech těchto směrech vzornou ukázkou kvalitně zpracovaného tématu.

Doktorský projekt navázal na tuto zkušenost rozvrhem již velmi ambiciózním. Souborné zpracování archeozoologické problematiky eneolitu představuje úkol ve více směrech mimořádně náročný. Jde o období nepříliš kvalitně doložené, tajemné a v řadě ohledů nepřehledné. Porovnáme-li poměry neolitu a bronzu, je zřejmé, že právě během eneolitu-chalkolitu musely proběhnout rozhodující přestavby sociální struktury (emancipace jádrových rodin, sociální diferenciací - srv. hrazená výšinná sídla) a reprezentace světa (srv. explorační metalurgie, megalitické kultury), včetně zásadních technických a ekonomických inovací - vedle objevu kola a vozu třeba rozšíření spektra obilnin, spektra chovaných zvířat a způsobů jejich využití. Právě posun ve využívání zvířat se v tomto období stal jádrovým momentem ekonomické přestavby a již z tohoto důvodu může se právě archeozoologická evidence stát rozhodujícím zdrojem informací o povaze a dynamice tohoto tajemného úseku středoevropské minulosti. S těmito zřeteli byl nyní uzavíraný doktorský projekt motivován. Nebudu zdůrazňovat, že technické aspekty řešení (charakter zdrojových souborů a primárního dokladového aparátu apod.) byly v mnohých ohledech nepříliš příznivé a komplikované. Připomenout v této souvislosti musím pouze to, že René

Kyselý se zmíněného nelehkého úkolu zhostil - po mém soudu - velmi úspěšně. Zhodnotil takřka veškerou dostupnou evidenci a vytvořil komplexní přehled, který k jednotlivým otázkám, vyvstávajícím v souvislosti s tajemným úsekem eneolitu a jeho doklady z území ČR, poskytuje nejednu relevantní odpověď.

René patří k dnes poměrně vzácné skupině výzkumníků, kteří upřednostňují spolehlivost primární evidence před formulací modelových hypotéz a tímto hlediskem modulují rozvrh svého výzkumného snažení. Je to cesta, která ne vždy vede k publikacím s vysokým impaktem, poskytuje však typ informací bez nichž je výzkumné snažení pouhou planou spekulací. Tato volba a místy až sveřepá samostanost disertanta vyústila v monumentální spis, jehož obhajoba je předmětem dnešního zasedání. Jsem rád, že jsem k němu mohl - byť pouze formou ne vždy respektovaných otcovských rad - rovněž přispět.

Prof. RNDr. Ivan Horáček CSc.,
školitel